



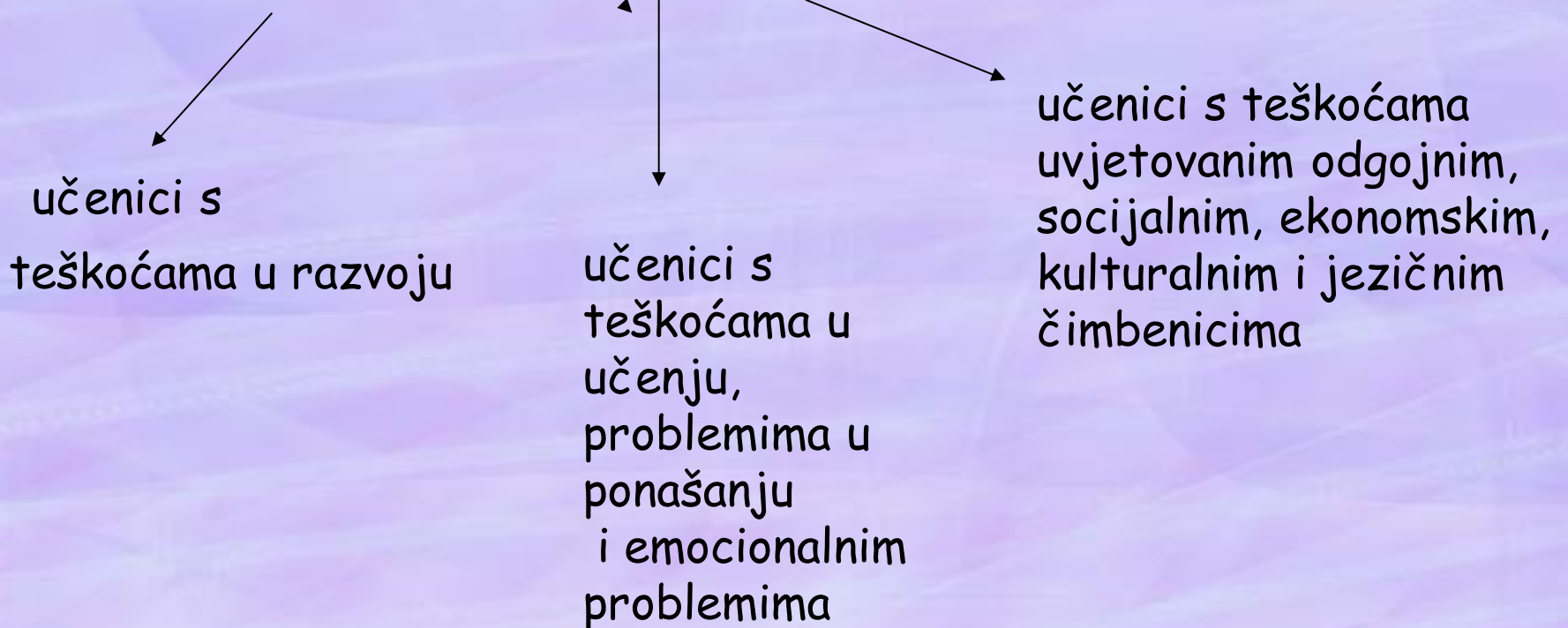
ŠKOLA I UČENICI S TEŠKOĆAMA

Marija Kalaba, pedagog
SŠ fra Andrije Kačića Miošića, Ploče

UČENICI S POSEBNIM POTREBAMA

1. DAROVITI UČENICI

2. UČENICI S TEŠKOĆAMA



Najčešće teškoće

- Disleksija
- Disgrafija
- ADD-poremećaj pažnje
- ADHD-poremećaj pažnje sa hiperaktivnošću i/ili impulzivnošću
- Granično intelektualno funkcioniranje ili Imr
- Autizam



Disleksija

- Teškoće u čitanju.
- Djeca s disleksijom dugo slovkaju,
- zadržavaju naviku tihog izgovora riječi pri čitanju,
- ne čitaju tečno.
- Slušajući ih kad čitaju imamo dojam da ne uočavaju točke kao znakove razgraničenja rečenica.
- Zamjenjuju se glasovi i riječi tako da npr. **presavijanje** može postati **presađivanje**, **poderao** – **pobrao** itd.



IDEM

Disgrafija

- Disgrafija se odnosi na nesavladanu vještinu pisanja.
- očituje u mnogobrojnim, pogreškama.
- dijete može imati teškoće u čitanju samo na početku školovanja, a ozbiljne teškoće u pisanju ostaju mnogo duže, kada je čitanje već svladano.

Velim istaknuti da ne postoji dobra veza između
veće sposobnosti u čitanju i uspješnosti u pisanju.

ADD I ADHD

- ADD-poremećaj pažnje
- ADHD-poremećaj hiperaktivnosti i deficita pažnje ili poremećaj pozornosti s hiperaktivnošću (eng. *Attention Deficit and Hyperactivity Disorder*, **ADHD**)
- To je stanje za koje je karakterističan vrlo visok stupanj motoričke aktivnosti kao manifestacija vrlo visoke aktivnosti uma. Iako se ADHD uglavnom smatra poremećajem, on to nije. Ljudi s ADHD-om najčešće su vrlo inteligentni i izrazito maštoviti. Neuklapanje u običajena pravila i odredbe društva oko njih ih čini na neki način nepogodnima, te se medicina bavi time u cilju "izlječenja" hiperaktivnosti.



ADD | ADHD

- U SAD-u postoje lijekovi koji mogu "smiriti" hiperaktivne ljude. Ti lijekovi djeluju na mozak ostalih ljudi kao stimulansi. Jedan primjer lijeka za ADHD je Ritalin. Primjena Ritalina u SAD-u je vrlo raširena.
 - Razlog tomu je taj što većina ljudi kroz svoj razvojni period prolazi kroz razdoblje hiperaktivnosti kojemu je cilj istraživanje okoline, a roditelji to vide kao "nenormalno".
 - ADHD najčešće nestaje poslije puberteta, no kod nekih ljudi ostaje cijeli život. Za njih se može reći da su "pravi" hiperaktivni ljudi.
- 



Granično intelektualno funkcioniranje ili Imr

- Mentalna retardacija je ispodprosječna intelektualna sposobnost prisutna od rođenja ili rane dječje dobi.
- Ljudi s mentalnom retardacijom imaju manju intelektualnu razvijenost nego što je normalno i poteškoće u učenju i socijalnoj prilagodbi. Približno 3% opće populacije ima mentalnu (duševnu) retardaciju.
- Inteligencija je uvjetovana nasljednim i okolišnim uvjetima.
- U većini slučajeva uzrok mentalne retardacije ostaje nepoznat, ali poznati su neki uzroci tijekom trudnoće koji mogu dovesti do mentalne retardacije djeteta.
- Najčešći uzroci su korištenje nekih lijekova, prekomjerno uzimanje alkohola, izloženost zračenju, slaba prehrana i neke virusne infekcije (rubeola).



Granično intelektualno funkcioniranje ili Imr

- Česti uzrok mentalne retardacije su kromosomski poremećaji, kao kod Downova sindroma.
- Brojni nasljedni poremećaji metabolizma mogu također dovesti do mentalne retardacije.
- Poteškoće uvjetovane preranim porodom, ozljedom glavice ili niskom razinom kisika tijekom poroda mogu dovesti do mentalne retardacije.
- Kod blagog oblika osobe mogu dostići dovoljno socijalnih i govornih vještina za samostalan život, ali trebaju dodatnu potporu u stanjima značajnog socijalnog ili ekonomskog stresa.



Autizam

- **Autizam** je biološki [razvojni poremećaj mozga](#).
- Glavne karakteristike autizma su slaba ili nikakva socijalna [interakcija](#) i [komunikacija](#),
- ograničeni i ponavljajući [obrasci](#) ponašanja.
- [Nasljednost](#) autizma je velika
- autizam se povezuje s [činiteljima](#) koji uzrokuju defekte pri rođenju.
- Nedavna istraživanja pokazuju rasprostranjenost od jedan do dva slučaja na 1000 ljudi za autizam.



Autizam

- Autizam utječe na mnoge dijelove [mozga](#), ali kako dolazi do toga nije sasvim razjašnjeno.
- Roditelji su obično ti koji uoče prve znakove i to u prvoj ili drugoj (do treća) godini djetetova života.
- Rano otkrivanje autizma može pomoći djetetu da stekne određene socijalne vještine i samostalnost
- Kod težih oblika autizma, samostalan život je malo vjerojatan, ali kod blažih oblika moguće je živjeti samostalno.



PRILAGODBA PROGRAMA



NE POSTOJI :

**UNIVERZALNI PRILAGOĐENI
PROGRAM, KAO NI UNIVERZALNI I
PROPISANI INDIVIDUALIZIRANI
POSTUPCI, KOJI BI SE MOGLI
PRIMIJENITI ILI IZRADITI ZA
SVE UČENIKE!!!**

PROGRAM može biti:

1. prilagođen za sve predmete
2. prilagođen za samo 1 ili nekoliko predmeta što ovisi o potrebama i mogućnostima pojedinog učenika

Izrađuje se na temelju:

- ✓ procjene usvojenih znanja koje učenik ima
- ✓ učenikove motivacije
- ✓ dobrih (jakih/boljih) strana učenika
- ✓ pronalaženja najbržih načina učenja za pojedinog učenika
(ne učimo svi na jednak način – vrste/tipovi učenja:
auditivni, vizualni, taktilni ...)



- usmjeren na učenikove sposobnosti, a ne na teškoće!
- programski i izvedbeno smanjeni previsoki obrazovni zahtjevi - izdvajanje onih sadržaja i zahtjeva koje učenik može usvojiti
- obogaćen metodama i didaktičkim materijalima koji će učeniku omogućiti razumijevanje usvajanje gradiva



Zadatci nastavnika!



- ✓ upoznati vrstu rješenja – prilagodba ili individualizacija postupaka
- ✓ upoznati se s vrstom teškoće koju dijete ima – kod stručnog suradnika
- ✓ napraviti inicijalnu procjenu za svoj predmet*
- ✓ prilikom mjesečnog planiranja, planirati i rad s učenikom s teškoćama
- ✓ izraditi posebne zadatke za učenika
- ✓ često kontrolirati napredak učenika

METODE I POSTUPCI PRILAGODBE I INDIVIDUALIZACIJE



PRILAGODBA

1. **PERCEPTIVNA** - primjena ciljanih, jednostavnih, preglednih, zanimljivih nastavnih sredstava bez suvišnih detalja
2. **SPOZNAJNA** - koliko sažeti tekst, kako pojednostavniti sadržaj, prilagoditi shematski prikaz, način prenošenja sadržaja..
3. **GOVORNA** - izražajnost, razumljivost, razgovijetnost...
4. **INTERAKCIJSKA** - uspostava pozitivnog odnosa, pohvale, motivacija, primjereno uključivanje u rad.....



Individualizacija unutar prilagođenog programa:

Primjena metoda, sredstava i didaktičkih materijala koji se odnose na posebne obrazovne potrebe pojedinog učenika!

1. **RAZVOJ SAMOSTALNOSTI** - stupnjevito pružanje pomoći i podrške pri samostalnom radu učenika
2. **VRIJEME RADA** - u principu je produljeno
3. **NAČIN RADA** - pojedinačno zadavanje zadataka, korištenje zadataka različite težine
4. **NAČIN PROVJERE ZNANJA** - na koji način se vrši provjera, u kojim intervalima, s kolikim brojem zadataka
5. **AKTIVNOST UČENIKA U RAZREDU** - planiranje češćih promjena aktivnosti, sudjelovanje u različitim oblicima rada (timski, grupni, rad u malim skupinama i sl)



ZAHTJEVI I CILJEVI KOJI SE POSTAVLJAJU PRED UČENIKA (GLAGOLI KOJE UPOTREBLJAVAMO)

POŽELJNI

- * opisati
- * napraviti
- * definirati
- * usporediti
- * razlikovati
- * analizirati
- * rukovati
- * označiti



NEPOŽELJNI

- * znati
- * razumjeti
- * cijeniti
- * zapamtiti
- * upoznati
- * naučiti
- * osvijestiti

SPECIFIČNOSTI PROVJERE ZNANJA

PISMENA PROVJERA

- * duže vrijeme rješavanja nego što je to uobičajeno
- * prilagodba pisanog materijala
 - pitanja na zaokruživanje
 - pitanja na koja se može odgovoriti sa da i sa ne
 - pitanja bez suvišnih pojedinosti
 - mogućnost davanja pojedinačnih pitanja
- * pročitati učeniku pitanje na koje će pismeno odgovoriti- posebno važno za učenike s disleksijom

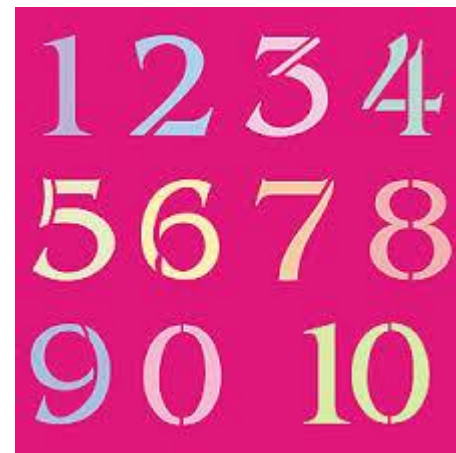


USMENA PROVJERA

- imati strpljenja i čekati dok učenik odgovori
- ako učenik ima teškoća u govoru (npr. mucanje, dislaliju) ne prekidati ga i ne sugerirati odgovor
- postavljanje pitanja na koja će učenik moći odgovoriti samo sa da ili ne
- * omogućiti učenicima s disgrafijom da pismeni ispit odgovaraju usmeno

PRAĆENJE I OCJENJIVANJE UČENIKA S POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

- učenike se ocjenjuje u skladu s njegovim programom i njegovim prilagodbama ocjenama od 1 - 5
- ako je učenik negativno ocijenjen ili pretežno ima ocjene dovoljan potrebno je provjeriti kakav je program i kako se on primjenjuje
ili savjetovati se s Povjerenstvom o promjeni oblika školovanja



SPECIFIČNOSTI PROVJERE ZNANJA

- * provjere je potrebno provoditi češće, u kraćim vremenskim jedinicama i s malim brojem zadataka u jednom ispitivanju - pogotovo za učenike s ADD i ADHD - om.
- * voditi računa o vremenu - pogotovo ako se radi o učenicima s intelektualnim teškoćama jer su oni sporiji, kratkotrajnog su i slabije razvijenog pamćenja, labilne i fluktuirajuće pažnje i brzo zaboravljaju



SPECIFIČNOSTI PROVJERE ZNANJA

- * bez obzira na koji se način učenik provjerava -provjera mora biti afirmativna i poticajna
- * tijek ispitivanja ne smije biti opterećujući i nelagodan



SPECIFIČNOSTI PROVJERE ZNANJA

- * učenici koji prate nastavu po prilagođenom programu imaju pravo dobiti unaprijed pripremljena pitanja prilagođena svojim sposobnostima
- * učenicima koji imaju rješenje (za prilagodbu ili za individualne postupke) mora se osigurati **potpuna diskrecija** - što znači nikada pred ostalim učenicima ne isticati njihove specifičnosti
- * učenike s teškoćama u razvoju važno je često, a po mogućnosti svaki dan, provjeravati njima prilagođenim metodama jer se samo na taj način mogu dobiti podaci o postignutim rezultatima i uočiti teškoće ili nove potrebe



Prilikom pisane provjere



- Produžiti vrijeme potrebno za rad
- Učeniku prilagoditi pisane zadatke
- Ako je potrebno učeniku tiho čitati pitanja
- Kad najavljujete provjeru znanja, učeniku jasno označite bitne pojmove i dijelove gradiva koje treba naučiti
- Učeniku unaprijed dajte pitanja, kako bi se osjećao sigurnije prilikom učenja i provjere
- Ako je usmeno odgovaranje “jača strana “ učenika, omogućite da pisani ispit odgovara usmeno

Prilikom usmene provjere

- Imati strpljivosti čekati dok učenik odgovara na pitanja
- Ako učenik ima govorne teškoće(mucanje,dislalia), dopustiti mu da izabere želi li odgovarati ispred svih učenika, male skupine na dopunskoj nastavi, samo ili pak pisano
- Ako je potrebno, postavljajte pitanja na koja će učenik moći odgovarati samo s da ili ne



Za kraj

- Djeca s teškoćama brzo nauče živjeti u skladu sa svojom prirodom, prilagode se samima sebi i ispune svoj život radošću- budite i vi njezin izvor
- Potičite ih, pohvalite ih, a ako je potrebno-pokudite ih
- Ne ističite ih pred vršnjacima, ne dopustite da budu ni na koji način obilježeni
- Njihove radove vrednujte pravedno, u skladu s njihovim programom